

De la inconștient la conștient: nivelurile învățării

Articol de **Iuliana Apetri**

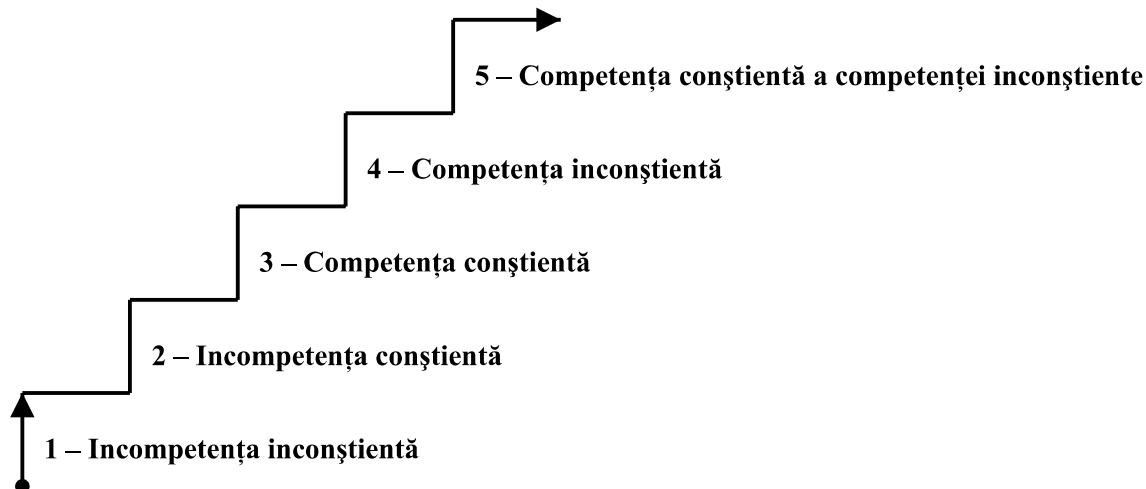
Se știe deja faptul că inconștientul nostru are o putere foarte mare asupra gândurilor, sentimentelor și comportamentelor noastre, că e „mai isteț” decât mintea conștientă.

În 1956, psihologul american George Armitage Miller a vorbit despre *magia numărului 7+/-2*, referindu-se la capacitatea limitată a memoriei de lucru. Tot el a remarcat că maniera în care procesăm datele la nivel cognitiv este cea a *împărțirii pe bucăți* (engl. „chunking”). Așadar, omul poate controla și structura informația în 5 pînă la 9 unități de informație.

Procesul de învățare este unul continuu și se realizează prin ordonarea succesivă a unităților de informație pînă cînd cucerim noi aptitudini. De exemplu, atunci cînd vrem să învățăm un dans nou, avem nevoie de mai multe cunoștințe care țin de pași noi, de mișcări necunoscute încă. În timp ce ne antrenăm, dobîndim noi comportamente, care vor duce la cîștigarea unei abilități inedite: dansul respectiv. Practic, pe măsură ce învățăm noii pași de dans, înregistrăm noi unități de informație distincte (pozițiile capului, ale mîinilor, ale picioarelor, rafinamentul mișcărilor, direcția privirii etc.). În momentul în care ajungem la limita de informație de 5-9 unități, adică la executarea noului dans, avem de-a face cu o *unitate inconștientă*.

Parcursul pe care un om îl face atunci cînd învață ceva nou este, de fapt, drumul de la mintea inconștientă la cea conștientă. Deci, avem de-a face cu un proces dinamic de trecere de la *incompetența inconștientă la competența conștientă a competenței inconștiente*.

NIVELUL DE ÎNVĂȚARE	1	2	3	4	5
	Incompetența inconștientă	Incompetența conștientă	Competența conștientă	Competența inconștientă	Competența conștientă a competenței inconștiente
RELAȚIA INCONȘTIENT - CONȘTIENT	Nu știu că nu știu	Știu că nu știu	Știu că știu	Nu știu că știu	Știu că știu și știu cum să explic ce știu
GRADUL DE RELEVANȚĂ al nivelului de învățare	- inferioritate; - ignoranță.	- durere; - frustrare.	- ușurință	- dezinvoltură; - „floare la ureche”.	- superioritate
TRĂSĂTURI ale nivelului de învățare	- lipsa disciplinei; - lipsa controlului; - lipsa abilităților.	- lipsa abilităților; - inadecvare; - nepricepere; - nestăpînire.	- facilitate în realizarea lucrurilor învățate; - conștientizarea abilităților dobîndite; - acțiune disciplinată; - încredere în sine.	- stăpînire de sine; - acțiune programată.	- metacunoaștere; - supraînvățare; - stăpînire profundă a informației; - intuiție; - abilități de transmitere a noii cunoașteri.



Graful procesului de învățare, adaptare după Bob G. Bodenhamer și L. Michael Hall

1 – Incompetența inconștientă – *nu știu că nu știu*: este etapa ignoranței, nesubordonată disciplinei și controlului. Se caracterizează prin lipsa totală a abilităților.

2 – Incompetența conștientă – *știu că nu știu*: reprezintă o fază de conștientizare a absenței abilităților. Este dominată de sentimente și stări de fapt precum: frustrarea, durerea, inadecvarea, nepriceperea, nestăpînirea. Cuvinte specifice asociate acestui nivel sînt: „greu”, „dificil”, „frustrant” ș.a.

3 – Competența conștientă – *știu că știu*: se referă la conștientizarea faptului că am dobîndit niște abilități specifice. Acum sîntem conștienți că am învățat ceva anume. Lucrurile ni se par ușoare, sîntem încrezători, acționăm în mod structurat, programat și adecvat. Devenim abili și conștienți de noua competență.

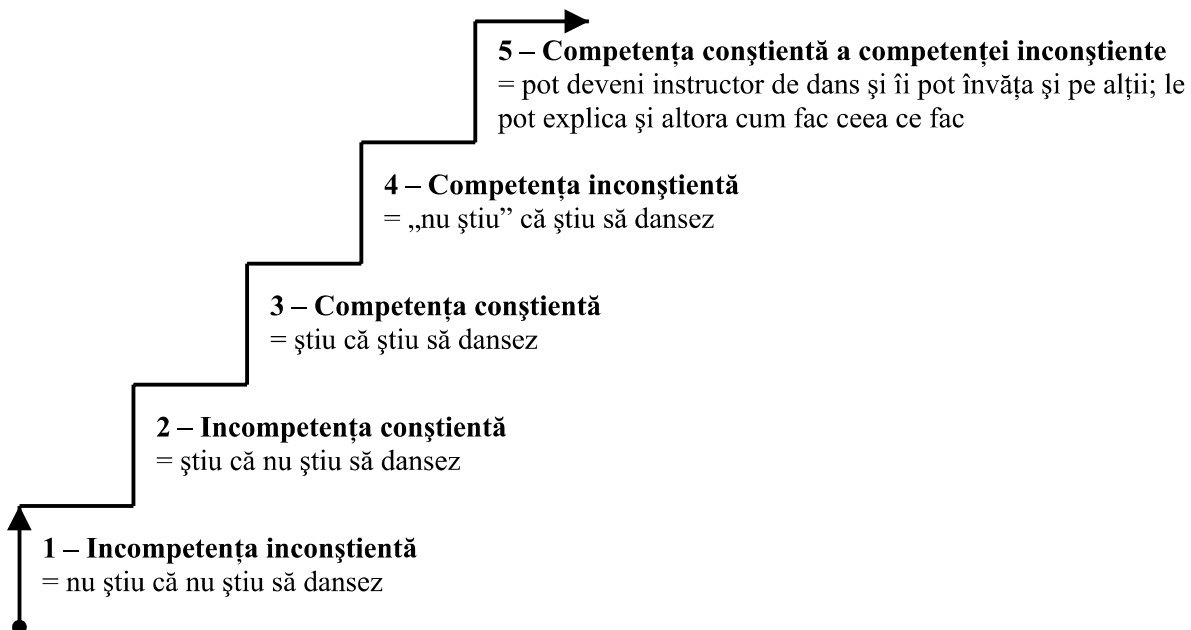
4 – Competența inconștientă – *„nu știu” că știu*: este treapta în care lucrurile devin „floare la ureche”. Sîntem stăpîni pe situație, pe noi înșine, pe informațiile și pe abilitățile cîștigate. Acțiunile noastre se desfășoară în mod programat. Acest „nu știu” este legat de cunoașterea intuitivă, de faptul că, la acest nivel, lucrurile se desfășoară cu dezinvoltură, vin de la sine, fără nevoia de conștientizare și efort.

5 – Competența conștientă a competenței inconștiente – *știu că știu și știu cum să explic ce știu*: este nivelul la care educatorul / formatorul are abilitățile necesare pentru a-i învăța pe ceilalți cum să acceseze într-o manieră conștientă elementele de ordin inconștient. În această etapă, putem vorbi de cunoașterea intuitivă: știm să patinăm, să dansăm, să cîntăm la pian, să conducem un vehicul ș.a.m.d.

Etapetele descrise anterior ilustrează modalitatea firească de organizare a învățării oricărui lucru, în faze succesive, (crono)logice. Importanța desfășurării procesului de învățare după această succesiune are rolul de a ne conduce de la o stare de ignoranță și necunoaștere a necunoașterii la una de superioritate și de împărtășire a noii cunoașteri.

Stăpînirea profundă a unor cunoștințe, dobîndirea de noi aptitudini, precum și atingerea excelenței în anumite domenii de activitate vor avea ca efecte asupra noastră cîștigarea și/sau întărirea sentimentelor de încredere în sine, stăpînire de sine, curaj, îndrazneală, liniște, calm, relaxare etc. Atunci cînd învățăm un lucru nou depășim cercul strîmt în care ne aflăm în acel moment.

Învățarea, dincolo de aspectul ei pragmatic și social, are un rol uriaș în conturarea personalității individului uman. Spargerea limitelor, deschiderea și accesul la noi informații reprezintă oricînd un progres pe care omul îl poate face pentru sine și pentru cei din jurul său. Prin trecerea de la nivelul de *incompetență inconștientă* la cel de *competență conștientă a competenței inconștiente*, omul va depăși frica, va descoperi noi orizonturi, se va îmbogăți plurivalent pe calea cunoașterii, deci va evolua.



Graful procesului de învățare a unui dans nou, Iuliana Apetri